

Een Oud Herkenningsteken

In het begin van de vorige eeuw

Er was eens een tijd waarin de ontwerpen van de eerste auto's nog op de tekentafels lagen en alleen het meer welgestelde deel van de bevolking een fiets bezat. Het verkeer op het platteland en in de steden bestond uit paard en wagens, handkarren. Slechts hier en daar werd de paardentram vervangen door een elektrische. Er reden treinen. Maar over het algemeen kwam de bevolking van de grote steden zelden buiten de stad en die van de dorpen meestal niet verder dan de onmiddellijke omgeving. In die tijd ontstonden Scouting en kort daarop Guiding

Marskramers, landlopers en ketellappers

Men verliet zijn woonplek zelden, al waren er die te voet door het land trokken. Daaronder waren er ook die probeerden hun kostje bij elkaar te scharrelen. Vaak liepen zij van boerderij tot boerderij, van dorpje tot dorpje. De marskramers verkochten garen en band en andere textiel tot grote vreugde van de boerinnen en dorpsbewoonsters. De klusjesmannen boden hun diensten aan door het verrichten van kleine reparaties. De ketellappers repareerden metalen pannen en ketels. De scharenslieps scherpten scharen, messen, bijlen, beitels, sikkels, zeisen en ander werktuigen weer.

Als hun diensten werden aanvaard dan werden zij meestal beloond met wat geld of – als ze geluk hadden - met een stevige maaltijd en soms een slaapplek in de hooiberg of een schuur. Dan waren er ook nog de zogenaamde landlopers, feitelijk bedelaars. Soms waren zij welkom maar ook werden ze vaak door de boer en zijn honden van het erf gejaagd. Deze personen zijn gedurende de laatste vijftig jaren verdwenen.

Al naar gelang zij werden ontvangen markeerden zij het toegangshek met een voor hun groep geheim teken waarmede ze aangaven of ze vriendelijk waren ontvangen of onvriendelijk waren verjaagd, zodat anderen konden zien wat ze te wachten stond als ze het erf betraden.

Derde, Tweede en Eerste Klas

Toen Scouting was ontstaan bestond dit systeem nog volop en het inspireerde de Scouts. Bij de Verkenners kende men toen nog Nieuwelingen die voor hun installatie een zekere kennis van Scouting moesten aankweken. Daarna konden zij aan het werk om aantal vaardigheden aan te leren waarna zij Verkenner Derde Klas werden. Dan gingen zij aan de slag om Verkenner Tweede Klas te worden en als dat gelukt was begon hun tocht naar het Insigne Eerste Klas.

insigne Eerste Klas voor Verkenners dat op de linkermouw werd gedragen.

Op Hike

Het insigne Zwerver voor Voortrekkers dat op de groene VT epauletten werd gedragen. Daaronder de Gilwell Woodbadge, die leiders aan een veter om de hals dragen.

Een belangrijk onderdeel van het Eerste Klas worden was de Hike. Ook Voortrekkers moesten op Hike als ze het insignes Zwerver wilden behalen. Leiders, die de Gilwell Cursus volgden, moesten ook een pittige Hike maken. Vooral in de eerste jaren van Scouting waren deze soms meerdaagse Hikes beslist zwaar, want alles moest te voet worden afgelegd volgens een voorgeschreven route met diverse opdrachten daarin verwerkt. Het tentenmateriaal was toen nog groot en zwaar en al hoewel men vaak in koppels van twee op stap ging was het niet altijd mogelijk het mee te slepen. Dus moest onderweg of een eigen schuilplaats worden gepionierd om te slapen, of men moest onderdak zoeken bij bijvoorbeeld boeren. Bij de laatsten waren ze niet altijd welkom want Scouts waren toch nog een onbekend verschijnsel en velen dachten ook hier te maken te hebben met zwervers of landlopers, zij het dan in een uniform, die trachtten de nacht in hun schuren of hooibergen door te brengen of in hun

tentje in de boomgaard. De samenstellers en beoordelaars van deze Hikes, die de tochten uiteraard zelf ook liepen om de routes vast te stellen, vonden veel boeren en boswachters bereid hun medewerking te verlenen. Maar er waren ook wel oudere Verkenneren en Voortrekkers die – in de zomervakantie met twee of meer - lopend of fietsend door het land trokken. Het was toen nog mogelijk overal je tentje op te zetten, mits je toestemming had van de eigenaar van de grond.

Een herkenningsteken voor Scouts

Toen dacht iemand kennelijk aan de hierboven beschreven geheime tekens en ontwierp een geëmailleerd metalen bordje met de groene Pijlkoop dat bij de Scout Shop te koop was. Leden of sympathisanten van de nog prille Beweging konden dit schildje op hun deuren of hekken schroeven als teken dat rondtrekkende Scouts bij hen welkom waren. Dit werd een succes en de schildjes verschenen zelfs op de deuren in de steden. Scouts, die onderdak of hulp nodig hadden, wisten dat zij daar terecht konden. Toen het land bezet was door de Duitsers en Scouting en Guiding door de Nazi's

werden verboden moesten ook deze bordjes verwijderd worden of werden zij door de Nazi's verwijderd. Niettemin waren er die de gehele oorlog door bleven waar zij waren. Er zijn enkele gevallen bekend van Britse Scouts die in de luchtmacht dienden en die in de nacht boven dun bevolkte gebieden van Nederland uit hun aangeschoten, brandende toestellen moesten springen. Ze werden niet onmiddellijk door de Duitsers gevangengenomen maar zwierven rond. Zij ontdekten dit schildje

op het hek van huizen of boerderijen en beseften dat ze daar veilig konden aankloppen. Inderdaad werden ze dan verder geholpen. Overgedragen aan het Verzetsonderdeel, dat zich hierin specialiseerde, werden zij dan langs routes via België en Frankrijk naar Zwitserland of Spanje overgebracht. Om tenslotte, na lange tijd, zich weer op hun basis in Engeland te kunnen melden.

Ook na de oorlog waren de schildjes ook nog enige tijd te koop in de Scout Shop.

© Piet J. Kroonenberg, Amsterdam februari 2008.